tonis peetud üleilmlikul naiskongressil. Dets. 1926 alates on R. E. Naisorg. Liidu häälekandja »Naiste Hääle« tegev toimetaja.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

REMMIN, Johann, Tartu bürgermeister, pärit Stralsundist, sünniaeg teadmata, oli rügemendi sekretäriks ja kohtunikuks Dünamünde garnisoni juures, kutsuti Liivimaa kindr.-kub. Krister Horn'i (vt.) soovitusel a. 1681 Tartu rae sekretäriks ja võeti a. 1686 Tartu kodanikuks vastu. A. 1687 valiti R. raehärraks, kuid ta soovis endiselt püsida ka sekretäri ametis Et kindr.-kub. J. J. Hastfer (vt.) ei kinnitanud säärast ametite ühendamist, eelistas R. jääda sekretäri kohale. Kui raad tol ajal igapäevaseks nähtuseks muutunud sisetülide tõttu ei saanud terve a. jooksul hakkama uue bürgermeistri valimisega, määras Hastfer a. 1693 omavoliliselt bürgermeistriks R.-i, keda ta oli õppinud hindama rahuliku, hoolsa ja algatusvõimelise töömehena Osalt iseseisvalt, osalt Hastfer'i algatusi teostades viis R. läbi rea reforme kestvate hõõrumiste tagajärjel korratusse sattunud linna heakorra ja rae sisemise asjaajamise alal. Aa. 1693 ja 1695 pandi maksma uus tuletõrje korraldus, a. 1693 nõutas R. kinnituse uuele politseiseadusele, 1696. a. avati uus vaestemaja ja haigla, tänavate puhastamine ja prügitamine viidi paremasse korda jne. Tänu R.-i tegevusele elas Tartu võrdlemisi kergesti üle suure näljaaja XVII a. s lõpul, mil linnamajanduse alal tuli võidelda erakordsete raskustega. A. 1694 seadis R. kokku esimese arhiiviregistri. Laokile jäänud raekantseleis ja -arhiivis pani ta maksma kindla korra ja koostas kaheköitelise käsikirjalise *Collectanea,* mis sisaldab Tartu ja üldse Liivimaa õiguse-ajaloole tähtsaid seadusi, statuute, Šraage ja peale selle ülevaate Tartu ja tema rahvastiku saatusest Põhja sõja esimesel poolel (praegu Tartu linnaarhiivis). 12. XI 1700 sai R. Rakveres kun. Karl XII-lt audientsi, paludes sõja ajal Tartule pealepandud raskete koormuste kergendamist. 1704. a. võttis R. osa Tartu kapitulatsioonitingimuste koostamisest linna Vene võimu alla saamisel ja nägi järgnevail aa. suurt vaeva, et saavutada Tartu privileegide kinnitamist tsaar Peetri poolt, millised katsed kõik ebaõnnestusid. Aa. 1704—08 tuli R.-il bürgermeistrina toimida äärmiselt raskeis tingimusis; et umbusklikud Vene sõjavõimud isoleerisid linna täielikult, sattus linna majandus neil ajul otse katastroofilisse seisundisse. 18. II 1708 saadeti R. ühes Tartu saksa soost rahvastikuga tsaari käsul Venemaale. R.-il tuli reisida Vologda kaudu Kaasani, mis oli määratud väljasaadetute ühe osa asukohaks. Jõudnud mais 1709 Kaasani pärale, jäi R. sealse Saksa kogukonna juhatajaks edasi, sest väljasaadetud säilitasid võõrsil oma kogukondliku korralduse. R.-i tegevust Venes ja väljasaadetud Tartu kodanikkude elu valgustab R.-i päevaraamat, mis ulatub 22. X 1709. Selle daatumi järel näib R. Kaasanis varssi surnud olevat. R.-i päevaraamat on säilinud Tartu linnaarhiivis.

Fr. Bienemann, Aus J. J. Hastfers administrativer Praxis (Birkenruh-albumis, 1892); Fr. Bienemann, Die Katastrophe der Stadt Dorpat währ. d. Nord. Krieges (1902); Koguteos »Tartu« (1927), lk. 88, 89, 90, 96, 97, 99, 100 (P. Treiberg); A. Hasselblatt, Karl XII und Dorpat (Karolinska Förbundets Årsbok 1925); Verh. GEG VII, 3, lk. 133 j. j. (R. Hausmann). *P. T.*

RENNENKAMPFF, Gustav Reinhold Georg v., Liivimaa talurahva vabastamise tegelane, sündis 2. IX 1784 Liivimaal Helme mõisaomaniku pojana, teenis aa. 1804—08 sõjaväelasena Saksi-Gotha hertsogi väes, reisis siis mitmes Euroopa riigis ja asus 1812. a. kodumaale oma mõisat valitsema. Osa võtnud elavasti maaomavalitsuse töist, suri R. 6. II. 1869 Bocardi karjamõisas Helme lähedal. Liivi talurahva vabastamise ajajärgul avaldas R. tähelepanuväärt töö »Bemerkungen über die Leibeigenschaft in Liefland und ihre Aufhebung« (Kopenhaagen, 1818), milles ta pooldab talurahva otsekohest vabastamist talumaa mõisnikele jätmisega, kuid soovitab $^{2}/_{3}$ senisest talumaast reserveerida rendi alusel talurahvale kasutamiseks, talukohtade minimaal- ja maksimaalsuuruse kindlaks määrata ja vaba kontrahitegemise õigust talupoegade kasuks mõnes suhtes piirata. R., kes oma ideid ka 1818. a. Liivimaa maapäeval kaitsis ja 1819. a. peale oli uue talurahva seaduse elluviimise komisjoni liige, ei suutnud oma seisukohti neil ajul läbi viia. Liivimaa edaspidisele agraarseadusandlusse avaldasid ta ideed siiski teatavat mõju. Peale selle on R. avaldanud: »Ueber die bevorstehende Freiheit der Ehsten und Letten«, (Tartu, 1820), »Darstellung der Verfassung des Livländischen Creditvereins, . . « (anonüümselt, Tartu, 1837) j. m.

Recke-Napiersky III; Beise II; A. Tobien, Die Agrargesetzgebung Livlands im 19. Jahrh., I—II (1899, 1911); Г. Поска, Характеристика литерат. мнѣній объ освобожденіи крестьянъ въ Лифляндіи (Журналъ Мин. Нар. Просв., ч. 355, 1904). *P. T.*

RENNER, Johann, kroonik, sünd. 1525. a. ümber nähtavasti Teklenburgis Osnabrücki lähedal Westfaalis ja esineb jaan. 1554 notarina Breemenis, sügisel s. a. Speyeris, kuna kevadel 1556 näib ta juba Liivimaal olnud ole-